

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Pris 1 Kr.

Bevåret

Sælges til Fordel for
Koncentrationslejrfangers Efterladte

Udgivet af
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

NR. 1

5. MAJ 1946

I. AARG.

INDHOLD:

5. MAJ *Mogens Fog*

★

**Hvad er Kammerater-
nes Hjælpefond?**

H. Kornbeck

★

**Pigtraaden bandt os
sammen.**

Johs. Fosmark

★

DACHAU efter
Befrielsen m. Fotos.

N. J. Madsen

★

**Landsforeningens
Ideologi.**

Paul Thygesen

★

**Sulten drev Fangerne
til Kannibalisme**

Hollandsk K-Z-Fange

★

**Vore Kammerater styrer den
norske Statsskude.**

Hs. Kgl. Højhed Prins Axel

Protector for Kammeraternes Hjælpefond

B R I S T O L

Parfumerie - Bijouterie

Frederiksberggade 40 - Central 9355

*Blomsterevner
Carl Jørgensen kendes*

HAMMER

Lufthavnen

*Kastrup 1112

**ASBJØRN
MØBLER**

P. A. Nielsen & Co. Eftf.

SKINDERGADE 28-32 . TELEFON 829

d'Angleterres tidligere Køkkenchef - VIGGO LARSEN
leverer den fuldenste Festmiddag.

MAJESTIC
Diner Transportable C.7116

Kron-Prinsensgade 7

PIGTRAAD

NUMMER I.

MAJ 1946

I. AARGANG

5. MAJ

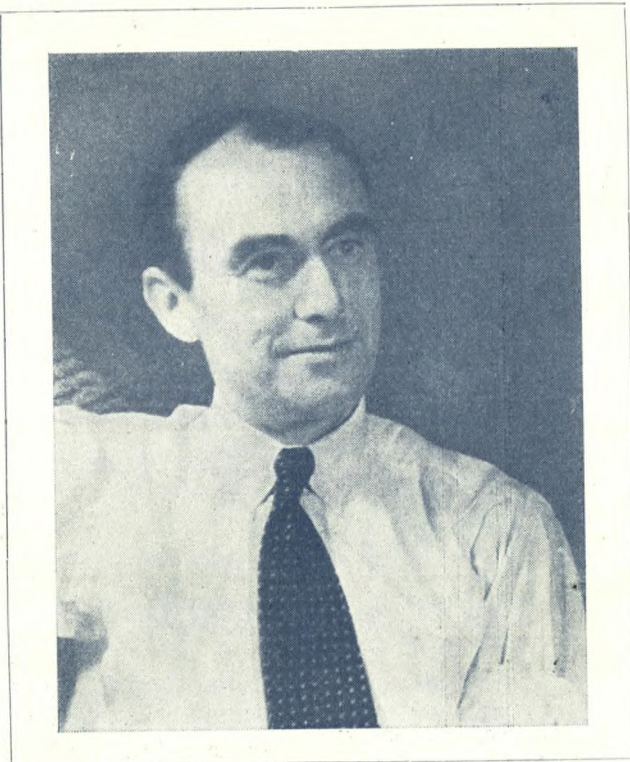
Det er en given og naturlig ting, at den 5. maj altid vil blive staaende som en af nationens store festdage, symbolet paa oprejsningen efter landets dybe fornedrelse og fortvivlelse. En dato, der betyder kulminationen af samlingen i vort folk, et funklende udtryk for den sejrrige frihedskamp.

Og dog frygter jeg denne festdags skæbne. Gaar det ikke som oftest saaledes, naar vi fejrer mærkedagene i Danmarks historie, at deres egentlige mening drukner i sang og skaaltaler. De blir minder om fortiden, gode eller onde, men ikke bud til nutid og fremtid. Det er saa let den 5. maj at juble over befrielse, enighed og sejr, og lade dagens egentlige betydning og baggrund forgaa i lyrik. Vil vi formaa at fastholde, at den store fællesfølelse, vi oplevede i krigens sidste tid og som stod paa højden den dag, tyskland havde kapituleret, var tilkæmpet gennem svære indbyrdes brydninger, hvor Scaveniuspolitikken forkæmpere kappedes med den aktive

modstands mænd om at vinde det danske folk for sig. Vil vi stadig kunne drage lære af, at befolkningsgrupper og partier saa snart skiltes og rejste børster mod hinanden. Vil vi ud i fremtiden være i stand til

at faa alle danske til at indse, at sejren den 5. maj kun var foreløbig, at man aldrig kan lægge sig til hvile paa vunden frihed, men stadig maa holde kampen for den levende og være paa vagt mod dens fjender. Meget i den tid, der er gaaet, taler ildevarslen om, at det ikke blir muligt. Der vil blive gjort ærlige forsøg paa at begrave sandheden om 5. maj i blomster.

Men her er det, frihedskampens kvinder og mænd og alle, som støttede dem og sympatiserede med dem, har deres store opgave. De maa føle det som en forpligtelse at rive lyrikens slør tilside, skøtte de virkelige værdier, de sammen blev beriget med i den svære tid og holde dem manende op for folket, saa daaen den 5. maj kommer til at pege ikke tilbage, men fremad.

Regner Fog
Professor, Dr. med.

HVAD ER

Kammeraternes Hjælpefond

Vor Fond er en Sammenslutning af Fangekammerater fra Fængslerne, Tugthusene og Koncentra-

tionslejrene, forudsat at Indespærringen skyldtes aktiv Deltagelse i Kampen for vort Land, eller fordi de paagældende grundet Race eller politisk Indstilling har været deporteret.

Midlerne tilvejebringes ved at tegne Medlemmerne — Kammeraterne — for mindst 10 Kr. om Aaret bindende for mindst 5 Aar og samtidig modtager Fonden jo meget gerne Kammeratskabsgaver f. Eks. af de »Tort og Sviepenge«, som tilkommer os. Endelig findes der en Indtægtskilde til, nemlig Fadder-skaber, der f. Eks. kan tegnes blandt gamle Gruppekammerater.

Vi vil ikke og kan ikke konkurrere med Frihedsfonden, vi vil kun have jer — Kammeraterne — som Medlemmer. Det er jeres personlige Haandtryk og jeres personlige Gave, der skal vise, hvad Kammeratskabet betød for os, der slap levende fra Fangenskabet.

Vi har paadraget os en Kammeratskabsgæld, en Æresgæld, overfor de Kammerater, der døde, for at vi kunde leve.

De indkomne Midler skal fortrinsvis komme Deporterede og deres Efterladte — secundært alle de, der som Følge af Frihedskampen har været arresteret eller interneret til Gode.

Midlerne uddeles i Samraad med Frihedsfonden, idet vor store Bror — Frihedsfonden — foretager alle Undersøgelser for os.

I skal forstaa, at ingen andre end vi kan paatage sig vor Opgave. Kammeraternes Efterladte maa ikke have den Følelse, at vi har glemt dem.

Vi fik Lov til at gøre Turen hjem til et frit og flagsmykket Danmark. Ønsker vi ikke alle i dyb Taknemlighed over, at vi slap fra det med Livet i Behold, at hjælpe vore nødlidende Kammerater og vore faldne Kammeraters Efterladte?

Det er denne Kammeratskabsfølelse Fonden ønsker at give Udtryk for gennem netop vor Hjælp.

Lad mig gentage de Ord, jeg sagde ved Festen i Radiohuset:

Kan I fra Vestre Fængsel huske de klaprende

Fodtrin ude paa Gangen, naar en Kammerat blev hentet for aldrig mere at vende tilbage.

Kan I fra Frøslev huske Appellerne Kl. 5 om Morgen, naar Navnene blev raabt op paa dem, der skulde sydpaa, jeres Navn blev ikke nævnt.

Kan I fra Koncentrationslejrene huske Stanken, Ligdyngerne og de dødssyge Kammerater, der hurtigt tæredes op af de frygtelige Sygdomme.

Og husker I Røde Kors Vognene, der hentede os.

Hvilken Pris vilde vi ikke dengang have budt for at komme hjem, hvis Kammeraternes Hjælpefond havde eksisteret.

Lovede vi ikke hinanden dengang, at vi vilde hjælpe de Andre?

Nu skal du indfri dit Løfte. — Det var »Pigtraaden«, der holdt os sammen dengang, og det gør den endnu.

Kammeraternes Hjælpefond er din og min Fond.

Fonden lagde Blomster ved Korset paa Nytorv og i Ryparken fra dig og mig. En Far og Mor bad mig bringe jer alle en Tak.

Mange Hundrede Kammerater har forlængst sluttet sig til vor Fond, over 100.000 Kr. er indbetalt, over 100.000 Kr. er tegnet 4 Aar frem i Tiden, men der mangler for mange endnu.

Jeg kan fortælle jer, at mange af vore største Mænd fra Besættelsestiden er Medlemmer. 4 Kammerater, der ligger paa Sanatorium med Tuberkulose, har trods Sygdom og daarlige økonomiske Kaar betalt af paa deres »Gæld«. Mange Kammerater, der er indkaldt til Militærtjeneste har af deres fatige Soldaterløn betalt til Fonden.

Lad mig slutte med et Par Linier af et Brev, jeg har faaet fra en Dachaukammerat O. J. Leth fra Sorø — han skriver:

»Det gælder stadig hver Mands Indsats for Fædrelandet — hver paa sit Sted og i sin Kreds. Lad det ikke være forgæves, at vi slap levende gennem Skærsilden. Glem aldrig dem, der blev dernede! De var vore Kammerater, de gav alt, hvad et Menneske kan give. Vi var dem nærmest i deres sidste Stund.

Lad os igen træde an for samlet at paatage os deres Forpligtelser. Hjælp deres efterladte Familier gennem Kammeraternes Hjælpefond.

Det er en Samvittighedssag, en Æressag, for Kammeraterne.«

H. KORNBECK

Landsforeningen

af Besættelsetidens politiske Fanger fik en lovende Start.

Friheden vindes ikke ved Totalisatoren, udtalte Sverre Løberg.

Der herskede fra først til sidst den allerbedste Stemning ved Mødet i K. B.-Hallens Pejssal Torsdag den 11. April. Indbyderne til Mødet var et Udvalg, der gennem nogen Tid har udarbejdet Lovene for den paatænkte Forening, der fik Navnet: Landsforeningen af Besættelsetidens politiske Fanger.

Revisor Steen Hansen aabnede Mødet, hvorefter Politibetjent Marcher valgtes til Dirigent. Han gav straks Ordet til Læge Paul Thygesen, der redegjorde for de ideologiske Forudsætninger for Dannelsen af den paatænkte Forening.

Derefter fik den norske Tillidsmand fra Sachsenhausen-Neuengamme, nu Stortingsmedlem, Sverre Løberg Ordet. Han skildrede Turen gennem Danmark efter Befrielsen fra de tyske Lejre. Det var en sand Triumfvejse, udtalte Sverre. Den var en Besegling paa, at Danmark og Norge er kommet hinanden meget nær i Okkupationsaarene.

Og han fortsatte: Vi har i Norge iværksat et omfattende Hjælpearbejde til Fordel for dem, der sidder tilbage, men noget Krav om en Art Æresløn har ingen rejst. Aldrig har det norske Folk staaet saa samdrægtigt Skulder ved Skulder som i dette Hjælpearbejde, der har taget Karakter af en halvoffentlig Institution.

Straf overfor Forræddere er Retfærdighed.

Tilgivelse er et vakkert Ord, men er det altid rigtigt placeret? Straf overfor Forrædderne er ikke Hævn, men Retfærdighed. Aldrig har et Folk vundet Friheden ved Totalisatoren. Hadet er en positiv Følelse, naar det sættes ind paa den rette Maade.

Vi vil en Videreførelse af Aanden fra Modstandskampen. Vi maa vise Vilje og Evner til at løse Problemerne. Kun naar vi er tro mod vore Kammerater og deres Idealer, har vi en Fremtidsopgave. Og de skal finde os paa samme Front, hvor de kæmpede.

Sørg for, at den nye Forening ikke bliver en Stat i Staten, men den vaagne Samvittighed, der er med til at ændre og rense Samfundet.

Professor Mogens Fog, der som bekendt er Formand for Landsforeningen Frit Danmark, bød den nye Landsforening af Besættelsetidens politiske

Fanger hjertelig velkommen indenfor Frit Danmarks Rækker.

Hver enkelt maa være med til at gøre sin Indsats i fælles Front. Vi vil dyrke den objektive Diskussion, fordi vi respekterer hinanden og hinandens Meninger. Vi vil give en klar Orientering i Samfundsproblemerne og søge Indflydelse paa Udviklingen, og vi kan gøre det, fordi der i vore Rækker er Folk med et friskt Initiativ. Vi er ængstelige for, at Frihedskampen skal blive Lyrik. Den maa give sig praktiske Udslag. Vi staar Vagt om Udrensningen, men vi kaster os ogsaa ind i det positive, opbyggende Arbejde.

Skuffelse maa ikke gøre os passive.

Mange er kommet hjem som skuffede Mennesker, men det er dødsensfarligt at trække sig tilbage paa Grund af Skuffelse. Gør man det, er man medansvarlig for, at Ny-Nazismen dukker op og udfolder sig

Arkitekt Kornbeck redegjorde for Kammeraternes Hjælpefond, der løser den sociale Side af Landsforeningens Arbejde.

Alle Talerne hilstes med langvarigt og hjerteligt Bifald.

Man gik derefter over til den egentlige Generalforsamling. Der udspandt sig en længere Forhandling om Lovforslaget, der dog blev enstemmigt vedtaget med nogle ganske faa Tilføjelser.

Tværpolitisk Bestyrelse.

Til Landsforeningens Bestyrelse valgtes ved skriftlig Afstemning følgende 19 Medlemmer: Professor Mogens Fog, Læge Paul Thygesen, Redaktør Kate Fleron, Minister Per Federspiel, Ingeniør Ove Hoff, Folketingsmand Aksel Larsen, Sekretær Aage Christensen, Undervisningsinspektør Johs. Fosmark, Politibetjent Marcher, Revisor Steen Hansen, Sygeplejerske Tove Christy, Sagfører Kaj Dahl, Horsens, Direktør Akselbo, stud. polit. H. E. Kastoft, Viggo Andersen, Odense, Grosserer Kaj Jensen, Aabenraa, Tandtekniker Leo Kjæraa, Aarhus, Viggo Hansen, Varde og Arkitekt Kornbeck.

Suppleanter blev: Redaktør Helge Larsen, Overbetjent Krause, Peter Petersen, Helsingør, og Prokurist Erik Jacobsen, Langaa.

Landsforeningen har derefter konstitueret sig med Læge Paul Thygesen som Formand, med Revisor Steen Hansen som Næstformand og med Aage Christensen som Sekretær.

Da Landsforeningen startedes.

Aalborg

BOLIGMONTERING

Indehaver: Knud Videbæk

Reserveret

B. H. C.

Vejle

H. H. Siegmufeldt: **KAJ MUNK**

Nu 10.000 — Kr. 7,50, indb. Kr. 11,00

Kjeld Galster:

Aalborg Katedralskole under Besættelsen

Kr. 6,50, indb. Kr. 9,50.

Deres Boghandler har dem.

Frede L. C. Lauritsen,
Aalborg.

Stormagasinet paa Støget -
H.C. Andersen:
AARHUS

I. P. Schmidt junr.

Cigar- og Tobaksfabrik $\frac{1}{2}$
Fredericia

Aktieselskabet

DE DANSKE
BOMULDSSPINDERIER

VEJLE

VALBY

$\frac{1}{8}$ **E. Rasmussen**

Fredericia Maskin- og Elektro- mekaniske Fabriker
Fredericia

$\frac{1}{8}$ **Ernst Voss Fabrik**

Jernstøberi og Metalvarefabrik
Fredericia

AARHUS OG OMEGNS BANK

FILIAL AF
PRIVATBANKEN I KJØBENHAVN, AKTIESELSKAB

P. Petersen

Havnemøllen
Fredericia

C. M. Hess Fabrikker

Aktieselskab
VEJLE STØBEGODS

Penol Ambassadør

den fornemme Kvalitetsfyldepen
USSINGS BOGHANDEL - HORSENS
Stort Lager af Geodætisk Instituts Kort

Hotel Postgaarden

Tlf. 1505
Slagelse

INGVORDSEN

Specialitet i
Kjoler og Konfektion

HORSSENS

$\frac{1}{8}$ **Slagelse Dampmølle**

H. C. Møller $\frac{1}{8}$

Sæbefabrik og Oliemølle
AARHUS

JENS ALBRECHTSEN

Guldsmed, Slagelse
Grundlagt 1910
Eneforhandling af
Georg Jensens Sølv & Staal

PIGTRAADEN

BANDT OS SAMMEN!

BLADETS IDE

Hermed udsendes første Nummer af Bladet Pigtraad. Der har forud for Bladets Start været ført en Række Forhandlinger, og i disse har der hele Tiden været fuld Enighed om Bladets Navn. Ja, der har overhovedet ikke været andre Forslag fremme.

Det var Pigtraaden, som spandt sig om Lejrene, der bandt os sammen i et Kammeratskab, som vi ønsker at føre videre i et befriet og frit Danmark.

Pigtraadpsykosen kunde bevirke, at een og anden søgte den befriende Afslutning paa Lejrens Elenighed i Pigtraadens højspændte Strøm.

Men for de fleste af de 6104 deporterede Danskere betød Pigtraaden en Manifestation af, at vi havde een Fjende, og kun een, nemlig den sataniske Nazisme og dens Haandlangere — SS-Fangevogterne og deres bestialske Hjælpere.

Det var deres Mening, at Pigtraaden skulde være Garantien for, at de bestemte over Liv og Død for os.

»Hvis Tyskland taber Krigen, skal alle Fangerne i Koncentrationslejrene miste Livet — for vi i SS har ikke Brug for Vidner efter denne Krig.« — Ja, saaledes sagde de, og saaledes skrev Overledelsen i de Skolingsbreve, som hver SS-Mand maanedlig modtog som hans aandelige Ration.

Det kom til at gaa anderledes.

Pigtraaden brast. Fangelejrenes og Fængslernes Porte lukkedes op. Det var et Under, et af Krigstidens store Undere.

Vor Tak er rettet mod vore allierede Befriere og mod den svenske Indsats i Krigens sidste kritiske Dage.

Med ubeskrivelig Tak og Glæde vendte vi hjem til et frit Danmark. Vi blev taget godt imod baade af vort Land og af den Pige, der trofast havde gaaet og slæbt sig gennem Dagene, med Haab, mod Haab.

Derfor skal Bladet Pigtraad baade være et Minde om det, der var, det, vi blev udfriet fra, og en varm og inderlig Hyldest til Kammeratskabet, der skabtes

bag tysk Pigtraad og bag Fængslernes Mure i Danmark og i Tyskland.

Bladet udgives af Kammeraternes Hjælpefond. Det er desuden Meddelelsesorgan for Landsforeningen af Besættelsestidens politiske Fanger. Bladet redigeres af et Udvalg, hvori baade Fonden og Landsforeningen er repræsenteret med undertegnede som ansvarshavende Redaktør.

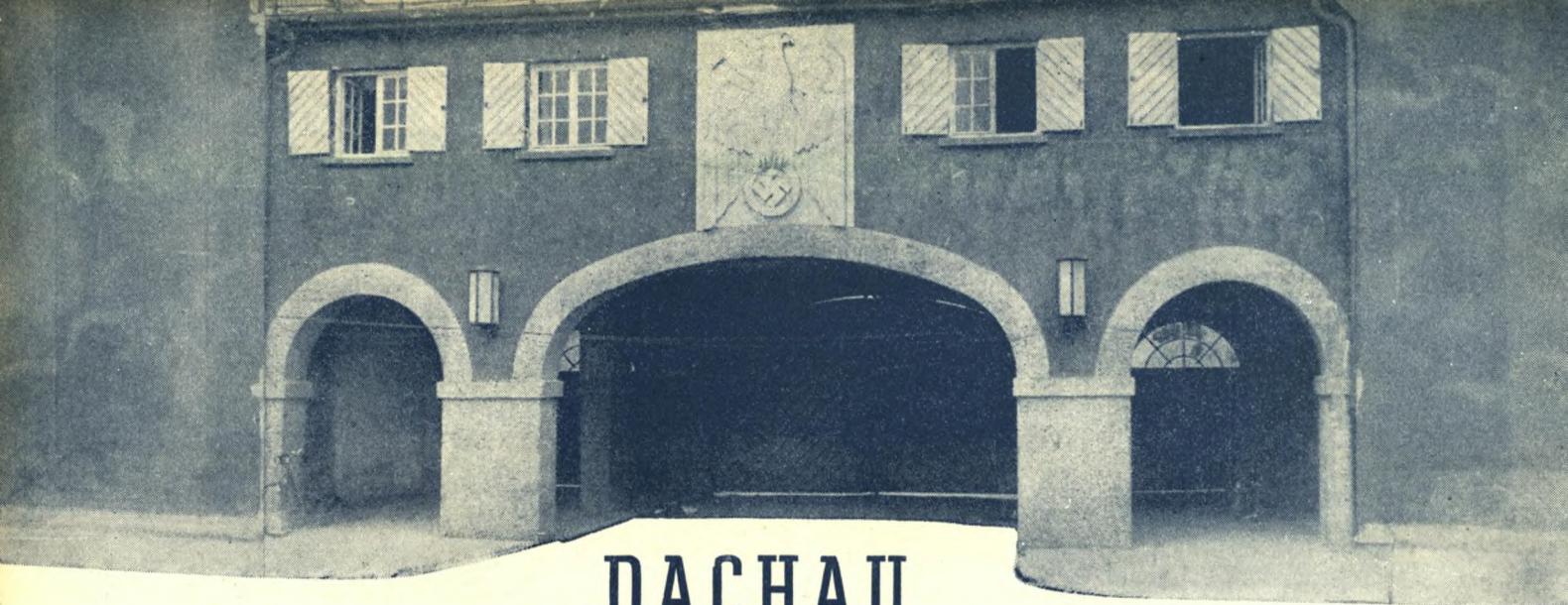
JOHS. FOSMARK

Jeg synes, det er en smuk tanke, at de, som selv har været i tyske fængsler og koncentrationslejre, og som er sluppet fra det med liv og helbred i behold, vil række en hjælpende haand til kammerater, som har faaet varigt mén af de tyske Overgreb, og til efterladte efter dem, som faldt for Danmarks sag.

Selv om det offentlige gennem Loven om Besættelsestidens Ofre yder alle skadelidte en betydelig støtte, er der dog paa talrige omraader brug for en hjælp, som staten ikke kan yde. »Frihedsfonden« blev oprettet for at samle al privat hjælpevirksomhed paa én haand og indsamler midler fra hele det danske samfund. »Kammeraternes Hjælpefond« bygger kun paa de midler, som indsamles mellem tidligere fanger. I sin uddelingsvirksomhed vil den arbejde i intim kontakt med »Frihedsfonden«, saa alle, der har det behov, kan komme i betragtning, men ingen faa hjælp paa andre trængendes bekostning.

Det er mit haab, at de to fonds i forening maa blive i stand til virkelig at bøde paa de saar, besættelsestiden voldte, saa de, der dyrest betalte deres indsats i frihedskampen, ud i fremtiden kan føle, at vi ikke har glemt dem.

Mogens Fog.
Professor, Dr. med.

DACHAU

EFTER BEFRIElsen

Jeg blev en Dag ringet op fra Soci-
alministeriet, som spurgte mig, om jeg
ville være villig til at deltage i en
Ekspedition til Tyskland med det For-
maal at finde bortkomne Skandinaver,
levende eller døde, og jeg sagde selv-
følgelig straks ja.

Nogle Dage efter gik saa Turen syd-
paa gennem det krigshærgede Tysk-
land, hvor Ødelæggelserne, som særlig
i Rhinomraadet er nærmest total, raa-
ber til Himmelen om, at Hitler har
været Tyskland en dyr Dreng.

Vi besøgte den af os alle kendte
Lejr, Neuengamme, og derfra tog vi
videre fra Lejr til Lejr. Vi besøgte i
alle Byer Fængsler, Sygehuse og Kir-
kegaarde, og vi fandt nogle af de sav-
nede, men de fleste var døde, men det
er dog en Trøst for de paarørende at
faa at vide, at *han* er fundet, og at
hans Grav er identificeret.

I Slutningen af Juli ankom vi efter
en Afstikker i Frankrig til München-
området, og Dagen efter vor Ankomst
besøgte vi Dachau-Lejren. I, som har
været dér, husker — og vil altid hu-

Pastor N. J. Madsen, Sønderborg, der var
dansk Tillidsmand i Dachau, har efter
Befrielsen besøgt Dachau-Lejren. - Her
er hans rystende Beretning fra Rejsen.

ske — denne Lejrs dystre Udseende:
De mange lave Betonbygninger og de
mange staldlignende Træbarakker. Jeg
har altid syntes, at Dachau-Lejren lig-
nede et offentligt Slagtehus, der i For-
bindelse med sine talrige Staldbygning-
er laa afsondret fra Omverdenen bag
Pigtraad og laasede Porte.

Mit Indtryk, da jeg som fri Mand
nærmede mig Lejren, var det samme,
men hvor var mine Følelser dog æn-
drede. Det Pigtraad dér var ikke læn-
gere noget, der spærrede mig inde,
nej, jeg var paa den rigtige Side af
det, det var vore gamle Plageaander
og Bødder, der nu var spærret inde.
De Maskingeværer pegede nu ikke
længere paa mig, nej, jeg var kommet
om bag Kolben. Mundingen, foran
hvilken vi havde levet saa længe, pe-
gede nu paa vore tidligere Vogtere.

Vi kom ind i Lejren, og dér mødte
vi saa vore gamle, grønklædte »Her-
rer«. I husker, hvorledes det var at
møde dem, da vi kun var »verfluckte
Häftlinge«.

Raabet: »Achtung«, som fik os til
at rive Huen af og staa ret eller gaa
Strammarsch forbi disse »Herrer«.

Raabet »Achtung« lød som før, og
det blev øjeblikkelig fulgt af Retsstil-
ling, Mützen ab, og Strammarsch, men
nu var det blot de andre, der var un-
der Dressur. Vi var, iklædt vore alli-
erede Officersuniformer, Autoriteterne,
som blev hilst som Herrer af deres
Slaver. Hér var en bemærkelsesvær-
dig Forskel: Jeg har aldrig under mit
Ophold i tyske Lejre konstateret, at
Fangerne var sunket ned paa Slaver-
nes Trin, nej, de var trods Pigtraad
og Lænker frie Mænd, men »Herre-
folket«s Repræsentanter, som nu fyl-
der vore gamle »Svinestier«, har bag
Pigtraaden ynkeligt afsløret sig som
Slavenaturer. De rystede bogstavelig
talt af Skræk, naar de saa os, og det
var slet ikke morsomt, tværtimod.

Med stor Glæde konstaterede jeg, at
»Svinestierne« var blevet gjort rene,
og at hver Fange nu havde sin egen
Køje, og at der ikke var nær saa man-
ge Køjer i hver Blok, og med ligesaa
stor Glæde konstaterede jeg, at der
ikke blev øvet Brutalitet af nogen Art.
Hér saa jeg ganske tydeligt, at Civil-
isationen havde besejret Bestialiteten
uden at biive smittet af Bestialiteten
Vore allieredes Sejr har rent materielt

Øverst: Indkørslen til Dachau
Nederst: Nu er SSerne Fanger
i Blokkene. - I Forgrunden
Pastor Madsen paa Besøg.

sit fuldtgyldige Bevis i de ødelagte tyske Byer, men den aandelige Sejr over Hitler består i Besejringen af den naturlige Hævn-gerrighed, der truer med at besætte ens eget Sind, og Behandlingen af det slagne tyske Folk og de indespærrede Krigsforbrydere er et forjættende Tegn paa, at de allierede har vundet den største af alle Sejre: Sejren over eget Sind.

Naa, men jeg maa fortælle lidt af det, vi fik at se af Lejrens bestialske Destruktionsmetoder. Dengang vi eksisterede som Fanger i Lejren, vidste vi nok noget om, at der foregik grufulde Ting ovre i den lille Lund, der lå lige udenfor Pigtraaden. Vi hørte Maskingeværssalverne, vi hørte Blodhundene gø som rasende Vilddyr, og vi saa Mennesker blive ført derover til Henrettelse, men vi blev lykkeligvis selv forskaanet for at se denne Afdeling, lykkeligvis, fordi det havde medført Døden under én eller anden grufuld Form, thi Porten til denne Lund aabnedes kun indad for Fanger i al Almindelighed.

Det første, vi tog i Øjesyn, var den store Hundegaard, og den polske Præst, som foreviste os denne Afdeling af Lejren, fortalte os, at baade SS'r og »Overfangebødler« havde bekendt, at man havde brugt at kaste levende Fanger for disse Blodhundene. Ikke sandt, vi maa i Dag med Gysen tænke tilbage paa den rasende Gøen, vi til Tider hørte derovre fra!

Vi gik saa ind i den lange Krematoriebygning, og den var saaledes, at man næsten kan tro, at den var hentet op til Jorden fra selve Helvede.

Først kom vi ind i et Omlædningsrum med Plads til ca. 300 Fanger. Der har Ordren til Afklædning lydt utallige Gange til Hold efter Hold. Over Døren til næste Afdeling staar malet Ordet: Brausebad (Brusebad). Loftet i

dette Rum er fyldt med »Brusere«, men der er aldrig kommet én Draabe Vand igennem dem, for der var slet ingen Tilførsel af nogen Art til disse »Bruser«. I den ene Væg var der derimod et lille Vindue med Jernstænger for og forsynet med meget tykt Glas, og paa den anden Side af denne Rude fandt vi et mindre Rum med forskellige mekaniske Indretninger. Der har Bødlen haft sin Plads, gennem Ruden kunde han konstatere, naar Døren var blevet laaset bag Dødsfrene, og saa har han blot aabnet for Giftgassen.

Naar han saa havde konstateret, at denne havde gjort sin Virkning, drejede han paa et andet Haandsving, der satte en elektrisk Sugemaskine i Gang, og i Løbet af kort Tid var Gaskammeret saa rensat for Giftgas, og man kunde gaa ind og kaste Ligene ind i næste Afdeling, der endnu bærer tydelige Spor af, at nøgne Lig i uhyggelig høje Bunker har ligget dér, indtil Brændingen skulde foregaa.

Næste Afdeling var selve Krematoriet, der var optaget af de store Ovne, hvor Forbrændingen foregik, fire Lig ad Gangen. Hér inde saa vi noget gyseligt, idet vi blev gjort opmærksomme paa, at der oppe i Loftet foran hver Ovn var anbragt en solid Jernkrog, og de samme Forbrydere, som havde bekendt Forbrydelserne i Hundegaarden, havde indrømmet, at disse Kroge blev brugt til i særlige Tilfælde at hænge Fanger. Disse blev ganske langsomt firet op foran den gloende Ovn, og hang saa der i indtil 8 Minutter, forinden Døden indtraadte.

Selve Forbrændingen af Ligene var ikke total, nej, Ben og Knogler blev taget ud, styrtet ned i Kælderen, og hér blev de malet til Benmel i en elektrisk Benmølle, hvis Kværn, da vi saa den, endnu var fuld af Benrester. Langs Væggen stod der endnu en Række store Sække med fintmalet Benmel, og hvad man har brugt dette til, kan man kun gisne om, hvis man kan holde ud at tænke paa sligt.

Der var adskillige andre makabre Rum, men jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette. Jeg vil blot endnu fortælle om et Par Arrangementer til Henrettelse under aaben Himmel. Det ene bestod i en lang Jordvold med en Grøft foran, og over Grøften var der anbragt Trærister, og paa disse fik saa indtil 100 Fanger Ordre til at knæle med Ansigtet mod Jordvolden, og Bødlerne rettede saa Maskingeværet paa de knælende Ofre, som saa sank sammen paa Træristerne, hvor de saa kunde bløde af, forinden de blev slæbt til Krematoriet.

Det andet bestod i et meget stort Træ med en vandret Gren godt et Par Meter oppe. Denne Gren var slidt af Reb, som om der havde hængt en Barnegyngel paa den i flere Aar. Her var utallige Fanger i Tidens Løb blevet hængt. Man havde Indtryk af, at man i denne Lund befandt sig paa Jordens mest forbandede Sted, og det er Meningen, at denne Lund i kommende Tider skal staa som et uberørt Minde om de tyske Koncentrationslejres Rædsler og Skændsel. Men lad os ved Tanken og Mindet om det, vi oplevede, hente Inspiration til at bekæmpe Hadet og Ønsket om Gengældelse i vort eget Sind.

Paa Bagsiden finder du to Indmeldelsesblanketter. Du kan bruge dem efter Behag. Man kan indmelde sig enten i Kammeraternes Hjælpefond eller i Landsforeningen eller begge Steder.

**DU
KAN
VÆLGE**

Øverst: Træet, der anvendtes som Galge.

Nederst: Hundegaarden, hvor Blodhundene lodredes med levende Fanger.

Landsforeningen af Besættelsestidens politiske Fanger er et Hædersminde for Kampens Ofre.

Af Landsforeningens Formand, Læge Paul Thygesen.

Det var den polske sammenslutning af tidligere politiske fanger fra tyske koncentrations-

lejre, som tog initiativet til den internationale kongres i Warszawa, og de udenlandske delegerede var den polske regerings gæster.

84 udsendinge fra 14 forskellige europæiske, tidligere besatte lande var til stede; desuden var det republikanske Spanien repræsenteret. 4 danske repræsentanter deltog.

Selve kongressen varede 3 dage, hvorunder der blev vedtaget et grundlæggende dokument, hvori det udtales, at man anser det for ubetinget nødvendigt, at der skabes en international sammenslutning af tidligere politiske fanger, og ifølge hvilket der skal vælges en provisorisk komite til udarbejdelse af denne sammenslutnings statutter og fastlæggelse af dens arbejds metode.

Man vedtog en resolution til den internationale domstol i Nürnberg, hvor man i tidligere koncentrationslejrfangers navn og i de millioners navn, som er døde i tyske fængsler og fangelejre, henstiller til den internationale domstol at anvende den strengeste dom over de ledende tyske krigsforbrydere — efter at have paapeget, at deres forbrydelser hverken var politiske eller militære, men af rent kriminel natur.

Vi maa tilslutte os internationalt.

Naar en international sammenslutning af tidligere fanger dannes, kan vi naturligvis ikke andet end tilslutte os den, og selv om de politiske fanger herhjemme naturligt glider ind i modstandsbevægelsen som helhed — det beroede jo i hvert tilfælde i nogen grad paa en tilfældighed, hvem der holdt sig klar af tremmerne og pigtraaden — og selv om det er modstandsbevægelsens maal og idealer, som førte os i fangenskab, saa maa der dog blandt os findes en stærk og mere speciel samhørighedsfølelse — en samhørighedsfølelse betinget af, at vi sammen har oplevet al menneskeligheds ubegribelige fallit, at vi har staaet sammen i et kaos, hvor de mest elementære livsbetingelser og vore moralske grundbegreber blev — ikke udslattede — men komplet omformede.

Vi har tilsammen set millioner af vore kammerater gaa til grunde under de mest nedværdigende forhold. Vi har selv følt nazismens metoder paa vor krop og i vor sjæl.

Det er oplevelser og indtryk, som vi lige saa godt nu som siden kan gøre os klart, at vi aldrig nogen sinde løber fra, som altid vil staa ætsede i vor bevidsthed og paavirke vore følelser — og forhaabentligt vore handlinger.

Vi kan ogsaa gøre os klart, at selv om vi muligvis skulde ønske det, saa har vi ingen ret til at betragte denne tid, hvor vi lærte nazismens væsen at kende, som en afsluttet epoke, som en parantes i vort eget liv — eller som en parantes i historien.

Vi, som er belastede med denne erfaring, som har lært nye sider af livet at kende, vi har ogsaa lært at vurdere livets værdi ud fra helt nye synsvinkler.

Tilbage til livet.

Mange har haft skuffelser og begyndervanskeligheder efter deres — i ordets bogstaveligste forstand — tilbageven-

den til livet. Men der er for mig ingen tvivl om, at der gennem summen af vore erfaringer er skabt værdier — og værdier, som vi har pligt til at udnytte.

Gennem dens vrangbillede har vi lært værdien af menneskelighed at kende og har fattet det privilegium, som det er, at eje retten til menneskelighed. Som vidner til en grænseløs foragt for menneskeliv — og selv berøvede friheden — har vi lært at agte menneskelivet og forstaaet, at frihed ikke er noget selvfølgeligt. Som ofre for den sorteste reaktion, har reaktionens bærere og dens sympatiserende tvunget os til at være med i Spidsen for fremskridtet.

De livsbetingelser, vi var underkastede, var saa hasarde-rede, og mulighederne, for at den rent personlige selvopholdelsesdrift kunde komme til at dominere, saa fremtrædende, at det ideelle kammeratskab og den under disse forhold naturlige samfølelse havde alle betingelser for at kunne svigte.

I fangelejrene skabte vi os fælles idealer om den Verden, som vi skulde vende tilbage til. Kun faa ting skilte os i vore synspunkter, og vi lærte, at det svælg, som i alt for høj Grad skiller folk af forskellig alder, politisk anskuelse og social stilling i samfundet, ikke er større, end at vi kan naa hinanden i en række fælles opgaver, og at der er store og afgørende ideer, som vi er saa enige om, at vi ogsaa i fællesskab kan arbejde for deres virkeliggørelse.

Vi vil løse fælles opgaver.

Denne erfaring forpligter os — og berettiger os til at tro paa, at vi ogsaa ud i fremtiden er i stand til at løse fælles opgaver.

Trods divergenser var vi i de fleste tilfælde enige om, hvad det var, der var skidt og skævt derhjemme — og vi maa ogsaa nu kunne blive enige om, at mange af disse ting stadigvæk er skidte og skæve.

Vi har set, at meget af det, som for os, mens kampen stod, var altafgørende, var kampmaalets inderste kerne, det er nu forfladiget, maaske latterliggjort eller bagatelliseret. Ideal og begreber, som vore kammerater gav livet for foran henrettelsespeletonernes kugler, idealer, for hvilke de sked sig ihjel i Tyskland, dem trækker man nu paa skulderen af — efter at have hyldet dem i nogle ugers begejstringsrus.

Disse ord indeholder ingen anklage mod befolkningen som helhed. De taler ikke om had eller hævn — ingen erkender disse begrebers negative natur mere end vi. De er heller ikke udtryk for, at vi ønsker at forsyne os selv med en martyrglorie. De indeholder blot en konstatering af, at alt for mange intet har lært, intet har forstaaet, at endnu flere har opelsket en beundringsværdig færdighed i at glemme — og at de psykologiske forudsætninger for fascismen dermed stadig lever.

Thi den indifferente masse, som ikke forstaaer begrænsningen af tolerancens naadegave, som først, naar det er for sent, indser — og maaske beklager — at den er blevet vildledt — den er den vigtigste forudsætning for at eventuelle nye fascistiske bevægelser — aabenlyse eller camouflerede — kan vinde magten.

Bekæmpelse af nye fascistiske strømninger.

Og vi kan vel være enige om, at der ingen andre er end fascismens tidligere direkte ofre, for hvem det er mere naturligt, mere magtpaaliggende — ingen som i højere grad har ret til — og har pligt til — at være med til at afsløre og bekæmpe nye fascistiske strømninger og bevægelser, hvor og i hvilken form de maatte vise sig.

Men den første forudsætning herfor er, at vi ikke kun er fanger, saa længe fangenskabet varer — at vi ikke slaar os ned i plydset derhjemme og ruller gardinerne ned, hygger os i vor egen fortræffelighed og slumrer ind over de genvundne materielle goder — maaske af og til forstyrret af et lille mareridt fra en ubehagelig parantes i vor tilværelse — en parantes, hvorfra vi opfrisker gode gysere for vore børn og børnebørn og andre, der gider høre paa dem — gysere, som er dømt til efterhaanden kun at afføde irritation og kedsomhed og maaske et: »Det er løgn bedstefar!«

Det er for tidligt at gøre denne epoke, som vi ved et tilfælde har overlevet, til historie.

En dag kan de døde vende sig mod os og kræve os til ansvar: »Vi kæmpede sammen — for de samme ideer; har I fortsat kampen efter os?«

En del indsaa allerede dengang — flere indser det nu — at friheden blev misrøgtet og ikke udnyttet. Hvad blev de brugt til? Ikke til at forsvare demokratiet over for dets fjender. Ikke til at dæmme op for alt det, som først sivede, senere væltede ind sydfra. Ikke til at hamre ind i befolkningen, at kilden til disse strømninger var en sort — eller brun — stinkende mudderpøl. Bevares — man misbilligede i sit stille sind — man konstruerede mere eller mindre hysteriske, undskyldende momenter — det gode naboskab — egentlig kommer det ikke os ved — her er alt anderledes — ikke sandt? — Aa — gaa ad Tyskland til!

Vi kender Resultatet.

Demokratiets sædvanlige vaaben — det frie ord og stemmesedlen — blev forældede modeller. Vi maatte tage vor tilflugt til fjendens vaaben og bekæmpe ham med dem.

Vi kender ogsaa resultatet heraf.

Og vore kammeraters efterladte kender det.

Ikke ord alene — ogsaa handling.

Vi ønsker ikke at kæmpe denne kamp om igen. Vi overlever den ikke hver gang. Vi ønsker at undgaa denne kamp ved en præventiv og radikal udnyttelse af demokratiets frihedsgoder i en skaanselsløs og maalbevidst oplysnings- og afsløringskamp. Sidste gang strakte ordene ikke til. Denne gang skal de ord blive til gerning.

Og hvis kampen kræver det, ønsker vi ud i fremtiden — sammen med millioner af udenlandske kammerater — at bestaa som Europas daarlige samvittighed — som denne generations overlevende vidner.

Vi skal ikke repræsentere vore døde. De repræsenterer sig selv. Men vi skal formidle de ønsker og krav, som de ikke selv er i stand til at fremsætte fra krematoriernes aske og fællesgravens slam.

Det bliver vor opgave at holde deres grave aabne — at sørge for, at græsset ikke gror hen over dem. Og vi ved, at vi dermed er i overensstemmelse med deres ønske.

Jeg haaber hermed at have givet udtryk for de rent ideologiske forudsætninger for ønsket om at danne en forening af besættelsestidens politiske fanger.

Men vi maa gøre os klart, at for at vor røst kan blive hørt og faa nogen vægt, maa vi skabe os et talerør og derfor staa samlede i en organisation, hvis styrke — ogsaa inden for de enkelte landes grænser — mangedobles ved, at den optræder som et led i en international sammenslutning af tidligere politiske fanger fra nazistiske og fascistiske fængsler og fangelejre fra hele Europa.

PAUL THYGÈSEN

Johannes Faarup

Randers

ALFRED ZACHO

Randers

KORKISOLERINGSPLADER

Tagpap og Asfalt

SKIVEHUS

Asfalt og Tagpapfabrik

Skive

BØRGE HANSEN

OST en GROS

Skive

Salling Margarinefabrik

Skive

Malmberg

VOGNMAND

Skive

BRDR. HJERRILD

Vognmands- og Brændselsforretning

Frederiksgade 4 — Horsens

Telf. 261

Al Kørsel udføres

Fabriken »ZEECO«

FRISØRARTIKLER EN GROS

Telf. 1750 (2 Lin.) HORSENS Telf. 1750 (2 Lin.)

KONTANT- *forretningen*

Telefon 1893

Slagelse

KONFEKTION
KJOLER
HERRETØJ
TRICOTAGE
LINGERI
GARDINER
SENGE- OG
BOLIGUDSTYR

MAGASIN DU NORD

JULIUS ZAHLE ½

SLAGELSE

Telefon Nr. 1650

TELEGRAMHALLEN

ROSENGADE 5

Slagelse - Tlf. 165

HØYERS KONDITORI

Slagelse

Telf. 677 - Giro 37983

BRILLEBODEN

SVEND CHRISTENSEN

LØVEGADE 5 - SLAGELSE - TLF. 1338

HANS JACOB

TLF. 1824

Løvegade 2 - Slagelse

HANS KNUDSEN

Rosengade 6 - Slagelse

GLAS - PORCELÆN - KØKKENUDSTYR

*En Del af vore Kammerater fra de tyske Lejre
har trods ihærdig Søgen i 1 Aar endnu ikke
egen Lejlighed.*

*Landsforeningen af Besættelsetidens politiske
Fanger vil gerne hjælpe dem.*

Henvendelse til Sekretariatet

DR. TVÆRGADE 7 - - - KØBENHAVN K.

Kjær & Andersen

Randers

M. JENSEN's

BOLIGMONTERING

Torvegade 8

Randers

Aktieselskabet

Randers Rebslageri

Randers

Randers Kul-Kompagni

Aktieselskab

A/s Chr. Boldsens Eftf.

JERN OG STAALFORRETNING

Randers

Aktieselskabet

Valsemøllen OLYMPIA

Randers

Vilh. Nellesmann A/s

Randers

Aktieselskabet

Dansk Frøavls Kompagni

og

Markfrøkontoret

(Trifolium)

Afdeling for Jylland

Randers

★ I DØDSMARCH

EN
HOLLÆNDERS
RYSTENDE
SKILDNING

BORT FRA KONCENTRATIONSLEJREN

Hvad skete der med Lejrene efter at vi var blevet evakuerede ved den dansk-svenske Hjælpeaktion? Det er et helt stor og spændende Afsnit af de tyske Lejres og Fængsleres Historie, som i det store og hele er ukendt for de fleste. Bladet Pigtraad bringer allerede i dette første Nummer flere Beretninger derom.

Vor Fangekammerat Støbemester Søren Jensen, Esbjerg, har fra en hollandsk Medfange modtaget et Brev, hvori denne skildrer Sachsenhausen-Lejrens Opløsning sidst i April 1945. Sachsenhausen kaldes ogsaa ofte Oranienburg. Den ligger ved Berlin. Her sad 250 Danskere og ca. 2000 Nordmænd. Vi giver iøvrigt Ordet til Brevskriveren.

Kære Jensen! Dn. 75010.

Endelig tager jeg mig sammen til at skrive et Brev til dig. I var heldige, at I blev ført bort af det svenske Røde Kors. Vi blev evakuerede, fordi Russerne var saa frygtelig nær. Russerne kom saa nær, at vi den sidste Nat kunde høre deres Panservaaben. Du kan forsaa, vi var glade.

Men hvor frygtelig var ikke den næste Morgen, da vi fik at vide, at vi skulde evakueres. Det var den 21. April Kl. 10 om Morgenen. Først Tyskerne og Polakkerne, saa kom Franskmænd, Belgiere, Italienerne, Tjekkere osv. Til sidst var kun Russere, Ukrainere og Hollændere tilbage. Alle, der blev evakuerede den Dag, fik et helt Brød med. Men vi fik ikke noget at spise hele Dagen. Kl. 9 skulde vi atter i Seng, de øvrige skulde altsaa blive her. Vi var glade, selv om vi ikke havde faaet noget at spise. Men hvor skrækkeligt at staa op igen Kl. 10,30; ogsaa vi skulde afsted i Dag.

Blok efter Blok traadte an paa Appelplassen. Og saa afsted. Uden Mad, og uden noget at drikke. Thi Ledningerne havde allerede været uden Vand i flere Dage. Vi fik heller intet Brød med, der var ganske simpelt intet mere. Et tyndt Tæppe maatte man tage med. Saaledes drog vi afsted, alle der var i Lejren. SS og Häftlinge marcherede ud. 1½ Time efter at vi var draget af, kom Russerne. De fandt en tom Koncentrationslejr. Man fortæller ogsaa, at de, der blev tilbage paa Revieret blev myrdet.

Vi løb altsaa fra om Aftenen den 21. April Kl. 11 til den næste Aften Kl. 6,30 med en Hvilepause paa ½ Time. Det var en tung og en besværlig Gang med et Marchtempo paa 4½ a 5 km i Timen. For hver 5 Meter gik paa begge Sider en SS Mand. Det gik stadig videre, videre indtil Enden, Døden. For overordentlig mange har det været den sidste Vandring, og intet Menneske kan forstaa, hvad disse Folk har lidt. Du ved jo, at de fleste af dem var Muselmænd, der havde faaet for lidt at spise, med daarlige Klæder, ingen Sko, og de fleste uden Strømper, tilmed var de demoraliserede, fordi de havde troet, at de endelig var fri. Man kan vel sige, at for hver 50 Meter kunde een af dem ikke mere løbe med, undertiden 2, 3 eller 4 paa samme Tid. Men at høre op med at trave vilde være Afslutningen. En Kugle i Nakken. Igen var et Liv eller flere udslettet. Det var skræk-

keligt. Tænk dig det, at være fuldkommen rask, kun ikke at kunne marchere, og saa dø. Du forstaaer, de fleste vægrede sig, naar en SS Mand kom for at skyde dem, og mange maatte have 4-5 Skud, før de var døde. Hele Kraniet var i mange Tilfælde revet op. Løbe — løbe, stadig løbe uden Ophør. At holde op dermed var Afslutningen. Saaledes blev mange myrdede paa denne March for at flygte for Russerne. Og tænk dig, saaledes løb vi hver Dag indtil 3. Maj, og de første 5 Dage fik vi overhovedet intet at spise. En Slurk Vand kunde man nu og da faa, dermed mener jeg stillestaaende Vand, der siver gennem Markerne. Sulten mærkede man til Slut slet ikke mere. Fødderne var til sidst kun blodigt Kød. Men hvis man vilde have givet een et let Puf med Haanden, vilde han være dejset om og ikke mere være i Stand til at rejse sig op.

Den 6. Dag fik vi endelig noget at spise: *en Spiseskefuld Mel og een Kartoffel*. Det var meget, synes du ikke? Om Aftenen blev vi alle sammen samlede i Skoven for at sove. Ja, vi maatte hver Nat sove ude paa den bare Jord. Haardt og fugtigt og med et tyndt Tæppe. Naar man om Morgenen maatte staa op, var man saa kold og syg, at man overhovedet ikke mere kunde bevæge sig, og dog maatte man stadig videre. Jeg maatte engang sammen med 24 andre Häftlinge begrave de døde, der om Natten var døde af Sult osv. Der var den Nat 463 Lig, og jeg fortæller ikke Eventyr naar jeg siger, at Fangerne for at faa noget at spise, om Natten havde skaaret Kødstykker ud af mindst 200 af disse 463 Døde. Det var skrækkeligt.

Men fremad gaar det stadigvæk. Stadig videre. Kolonnerne bliver mindre og mindst 4—5000 er blevet myrdet i disse 12 Dage.

Saa kom endelig den 3. Maj om Morgenen. Da vi stod op, var der ingen SS-er mere at se. De var flygtet. Men før de var stukket af, havde de til Slut paa 5 Minutter skudt 500 Fanger.

Faa Timer senere var de russiske Tropper hos os. Vi Hollændere blev ført 30 km. længere frem til Amerikanerne. Der fik vi det godt. Den 28. Maj var jeg hjemme. Men jeg kan sige dig, Jensen, at ganske vist har vi haft det frygteligt, men i Holland var det ikke bedre, saa længe Tyskerne var der. Ogsaa der er mange omkommet af Sult og Elendighed. Lykkeligt lever min Fader, Moder, Søster og Broder endnu. Nu gaar det nogenlunde med at faa noget at spise, men med Cigaretter er det endnu daarligt, og særlig Klæder. Personligt har jeg intet mere: ingen personlige Ejendele, ingen Klæder, ingen Sko, ingen Penge. Men det værste er, at vi kan slet ikke faa noget. Jeg har intet Undertøj, ingen Frakke og intet Tøj at gaa i. Alt er gaaet tabt paa Grund af de forbandede Tyskere, og det ser ud til, at der det første Aar heller ikke bliver noget Tøj at faa.

Nu maa jeg slutte. Mange Hilsener fra mig til din Kone og Datter.

JOHS NEDERLOF. H 77047
din Haandlanger.

4. Maj gaa paa Hotel Horsens

10 % af Dagens Omsætning gaar til Frihedsfonden.
Telf. 371. *Johannes Jensen.*

Nu kan man atter faa **HORSENS Sølv**
uden Aflevering af gl. Sølv.

Aktieselskabet
BRDR. W. & S. SØRENSEN
Juvelerer og Guldsmede
HORSENS

Horsens Jern & Staalforretning %

Arbejdernes Fællesbageri %
HORSENS

Jensen & Julsen

Horsens
KOLONIAL en gros KAFFE en gros

Brdr. Mortensens Eftf.

Telt- og Presenningsfabrik — Sejlmager
FLAG en gros — en detail HORSENS

H. SCHAUMANN

Bogbindere
NØRREGADE 17 — HORSENS
Telf. 1520

Engelsk Beklædnings Magasin

Christian Walther — Søndergade — Horsens
Herremagasinet med den rigtige
KUNDEBETJENING

Besøg **SORØ**
Historisk Egn, Skov og Sø.
Mindre Pigtraad end saa mange andre Steder.

Forlang Oplysninger og Brochurer fra

Sorø Turistforening

Telf. Sorø 269

Emblem for Frøslevfanger.

Frøslevnaalen er fremstillet paa Foranledning af en Kreds af tidligere Fanger fra Frøslev-Lejren. Naalen fremtræder som et smukt Emblem i Sølv. Det er fremstillet af Kongelig Hofjuvelerer A. Dragsted.

Frøslevnaalen kan kun erhverves af Fanger, der har siddet i Frøslev. Man faar den ved at indsende 5,20 Kr. til Hr. Marinus Andersen, Aalholmsvej 12, Valby. Beløbet kan sendes i Frimærker eller pr. Check. Samtidig med Bestillingen skal man oplyse sit fulde Navn, Adresse, Ankomstdato til Frøslev, Baraknummer, Stue, samt Løsladelsesdato. 1 Kr. af Beløbet gaar til Kammeraternes Hjælpefond.

TEGNINGER

fra Vestre, Horserød og Frøslev.

Tegneren *Folmer Visholm*, der i over et Aar sad i tysk Fangenskab, blev tit af Kammeraterne benyttet til Tegning af smukt udførte »Telegrammer«, naar en af Häftlingene skulde fejre Fødselsdag, Sølvbryllup, »Fængselsjubilæum«, etc. i Fangenskab.

Efter Befrielsen udsendte han nogle faa Dage før Jul en smuk Mappe med otte farvelagte Tegninger fra Vestre, Horserød og Frøslev i Postkortformat. Priors Forlag, hos hvem Mappen udkom, havde paataget sig Udgivelsen, idet det regnede med, at Mappen kunde udkomme i saa god Tid, at samtlige gamle Fanger kunde benytte Kortene til Udsendelse af Julehilsner til Slægt og Venner. Der er næppe Tvivl om, at Mapperne vilde være blevet revet væk, hvis de var kommet i rette Tid — men desværre udkom de saa sent, at det simpelthen var umuligt at benytte Mappens Indhold til Julekort. Dette resulterede i, at Forlaget efter Nytaar kom til at ligge med flere Tusinde Mapper, som det normalt først vil kunne regne med at faa solgt til den kommende Jul, men Forlagsboghandler Allan C. Christensen har nu stillet hele Restoplaget til Raadighed for »Kammeraternes Hjælpefond«, som samtidig faar hele Fortjenesten, hvilket vil sige Kr. 1,25 af de to Kroner, Mappen koster.

Allan C. Christensen har bedt os om for en Ordens Skyld gøre opmærksom paa, at dette Beløb ikke er Forlagets Fortjeneste, idet Forlaget maa yde en betydelig Rabat til Forhandlerne.

Kr. 1,25 er imidlertid mange Penge, naar det ganges med ca. 8000! Hvis hver eneste, der modtager »Pigtraad«, køber bare een Mappe, kommer der ca. 12.000 Kroner ind til Fondet. Man bestiller først og fremmest et Sæt til personligt Minde om en veloverstaaet Tid, og saa et større Antal, som benyttes til Korrespondance til Venner og Bekendte. Har du ikke Brug for dem før, kan du nok finde en Plads i en Skuffe og gemme dem til Jul. Da du alligevel sikkert skal udsende en Del Julekort, kan du lige saa godt bruge Visholms smukke Farvetegninger som mere eller mindre ligegyldige Nissekort.

Gaa hen paa Posthuset, bed om en Giroblanket, indsend Beløbet for saa mange Sæt à Kr. 2,00, du ønsker, til »Kammeraternes Hjælpefond«, Adresse: Ordrup Jagtvej 137, Charl., Gironummer 780 — og du vil i Løbet af faa Dage modtage det bestilte Antal med Posten.

Vi glæder os til at høre fra dig!

Redaktør:

Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., Ø. Øbro 8537.

Forretningsfører:

H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137 Charl. Ordrup 5075.

Tryk:

P. Hansens Bogtrykkeri, Gasværksvej 8, Kbhvn. V.

Clicheer:

Lind Hansen, Kultortvet 14, Kbhvn. K.

Kammeratskabet stod sin Prøve —

De efterladte skal mærke, at vi ikke har glemt dem.

Jeg sidder og mindes en Episode, der kunde være blevet et Vendepunkt for mange danske Koncentrationslejrfangers Liv. Nemlig den Nat, hvor en lille Deputation af Læger og Tillidsmænd vandrede op til den vagthavende SS-Mand, og den norske Læge paa sin ligefremme Maade fortalte ham, at den Ordre, der var udstedt om Indflytning i Stenbygningen, ikke kunde efterkommes, før der var rent, da Læger og Tillidsmænd ikke kunde tage Ansvaret for en eventuelt efterfølgende Epidem. Maaske forstod vi i første Øjeblik ikke Alvoren i denne Handling, men i Løbet af Natten blev vi klar over, at Sammenhold var mere paakrævet end nogensinde. Der var heller ingen, der svigtede; Kammeratskabet bestod sin Prøve bedre end nogensinde.

Lad os mindes dette Kammeratskab ved at samles om Kammeraternes Hjælpefond og derigennem række vore afdøde Kammeraters Efterladte vor hjælpende Haand. De skal frem for alle andre mærke, at vi ikke har glemt dem.

Erik Jacobsen,
Tillidsmand i Neuengamme.

I Norge sidder Besættelsestidens Fanger ved Statens Ror.

Det forenkler Udrensningsproblemerne.

Hvordan er det gaaet vore Kammerater, efter at vi er kommet hjem?

Saadan er det sædvanlige Spørgsmaal, tidligere politiske Fanger fra Besættelsestiden stiller hinanden, naar man mødes. For en Række Nordmænd, som mange kender fra Sachsenhausen, og som endnu flere kender fra Neuengamme, gælder det, at de nu sidder ved Statens Ror og styrer den norske Skude i Efterkrigstidens Hvirvelstørme. Det er en almindelig Opfattelse, at de gør det godt.

*Arnulf Bø er Statsministerens Sekretær.
Einar Gerhardsen er Statsminister.
Niels Langhelle er Trafikminister.
Halvard Lange er Udenrigsminister.
Sverre Løberg er Stortingsmedlem.
Svend Oftedal er Socialminister.
Natvig-Petersen er Stortingspræsident.
Emil Stang er Højesteretsjustituaritus.*

Tænk, om man i Danmark havde betroet en Gruppe af tidligere Fanger fra Besættelsestiden at sidde ved Statens Ror. Saa vilde der ikke være blevet nær saa mange og komplicerede Udrensningsproblemer, som der rejser sig for visse Mænd indenfor Statsstyret.

23000 Fanger i Danmark, 63000 i Norge. Hvordan Erstatningssagerne afvikles i forskellige Lande.

Der maa regnes med, at ialt henved 23.000 Danskere har siddet som Tyskernes Fanger enten i Fængsler i Danmark eller i Lejre i Tyskland. Det tilsvarende Tal for Norge er omkring 63.000.

Erstatningssagerne ordnes i Danmark for en stor Del gennem Lovens Bestemmelser. Der er ofte hos tidligere Fanger nogen Forundring over, at det trækker saa længe ud med Afslutningen af deres Erstatningssager. Det hjælper undertiden med en personlig Henvendelse paa Kontoret for særlige Anliggender. Det er flinke Folk, der sidder der. De er som Regel til at tale med. Som bekendt udbetales der 50 Kr. pr. Uge for Ophold i tyske Lejre og 25 Kr. pr. Uge for Indespærring i Danmark. Er man blevet slaaet ud af sit Erhverv, kan der ydes en Startkapital paa indtil 5.000 Kr.

I Norge er der ikke gennem Loven nogen Fastsættelse af Erstatningernes Størrelser. Man har foretrukket en individuel Ordning. Der kan her ydes indtil 15.000 Kr. i Startkapital.

I Belgien faar den Tjenestemand, der har været i tysk Fangenskab, dobbelt Anciennitetsberegning for Indespærringstiden.

Man regner i Danmark med, at Skadeserstatningerne til Besættelsestidens Ofre vil beløbe sig til 50 Millioner Kroner.

Til Bestyrelsen

Kammeraternes Hjælpefond afholder Bestyrelsesmøde paa Hotel »Nordland« Lørdag den 11. Maj Kl. 14. — Alle bør møde. — Kl. 19 er Bestyrelsen Dachau-Klubbens Gæster — forudsat de selv betaler.
H. Kornbeck.

Alle gamle Dachaukammerater

(med Damer) indbydes til selskabeligt Samvær, Underholdning og en Svingom i Hjemstavnslokalerne, Linnésgade 25, Lørdag den 11. Maj Kl. 19 — Viggo Andersen kommer.
Udvalget.

Befrielses-
øjeblikket

Kan ufrankeret
nedlægges i
Postkassen

24

OPTAGELSE-BEGÆRING

Undertegnede anmoder om Optagelse i KAMMERATERNES HJÆLPEFOND, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund.

Fulde Navn _____ Fødselsdato, -aar og -sted _____

Stilling _____ Adresse _____

Tid og Sted for Arrestationen _____

Interneret i _____ fra den _____ til den _____

Interneret i _____ fra den _____ til den _____

Interneret i _____ fra den _____ til den _____

Eventuelle illegale Organisationer før Arrestationen _____

_____ den _____ 19 _____

Underskrift

Kontingent 10 Kr., bindende for 5 Aar.

Kan ufrankeret
nedlægges i
Postkassen

360

OPTAGELSE-BEGÆRING

Undertegnede anmoder om Optagelse i LANDSFORENINGEN AF BESÆTTELSESTIDENS POLITISKE FANGER, tilsluttet Landsorganisationen »Frit Danmark«, Dr. Tværgade 7, København K.

Fulde Navn _____

Fødselsdato, -aar og -sted _____ Stilling _____

Adresse _____ Tid og Sted for Arrestationen _____

Interneret i _____ fra den _____ til den _____

Interneret i _____ fra den _____ til den _____

Interneret i _____ fra den _____ til den _____

Eventuelle illegale Organisationer før Arrestationen _____

Jeg ^{er} i Forvejen Medlem af »Frit Danmark«.

_____ den _____ 19 _____

Underskrift

Lørdag den 18. Maj Kl. 16 i Folketeatret .

Første offentlige Fremførelse af

Politirevyen 1946

FØR OG EFTER

Politirevy i 15 Afdelinger, forfattet af Overpolitibetjent *Julsgaard Larsen.*

Billetter til Teatrets sædvanlige Biletpriser kan købes i Kammeraternes Hjælpefonds Boder i København d. 4. og 5. Maj

Evt. overskydende Billetter kan efter 6. Maj købes i de 4 store Dagblades Billelsalgssteder.
Overskuddet gaar ubeskaaret til Kammeraternes Hjælpefond.